

Br:

25. decembar 2024.

Predmet: Informacija o zaključivanju Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva vanjskih poslova i američkog Stejt Dipartmenta o odgovoru na manipulacije informacijama od strane inostranih entiteta

Opšte informacije

Manipulacije informacijama, propaganda i dezinformacije predstavljaju savremeni bezbjednosni rizik kojima se sve više država bavi na sistemski način. SAD je, tako, u januaru ove godine u okviru Stejt Dipartmenta (Global Engagement Centre) pokrenula platformu pod nazivom **Okvir za odgovor na manipulacije informacijama od strane inostranih entiteta** (The Framework to Counter Foreign State Information Manipulation). Cilj Okvira je saradnja SAD sa saveznicima i partnerima na ovom planu, kao i bolje razumijevanje prijetnji ove vrste uz razvijanje seta opcija za zajedničko djelovanje na koordinirani način. Sa jedne strane zajednički bi se, prvenstveno diplomatskim kanalima, djelovalo prema prepoznatoj zloupotrebi informacija od strane inostranih entiteta, a sa druge štatile slobode i otvorenost društava po demokratskim standardima. Cilj saradnje je i stvaranje otpornog "informacionog ekosistema", koji bi mogao lakše prepoznavati dezinformacije, propagandu i manipulaciju informacijama i pružati adekvatni odgovor na nacionalnom nivou, kao i putem međunarodne saradnje radi jačeg efekta. Okvir, konkretnije, obuhvata nekoliko oblasti, uključujući razvijanje i implementaciju nacionalnih strategija u ovoj oblasti, djelovanje i koordiniranje relevantnih institucija, razvijanje kadrovskih i tehničkih resursa, kao i saradnju sa civilnim sektorom, jačanje nezavisnih medija i usaglašeno djelovanje u okviru multilateralnih foruma.

SAD je ponudila saveznicima i partnerima pristupanje Okviru putem potpisivanja **Memoranduma o razumijevanju** kojim se postavljaju opšti principi saradnje, koji se potom razrađuju planom implementacije. Memorandum je neobavezujući za obje strane potpisnice, ne postavlja finansijske niti pravne obaveze, već, u skladu sa navedenim principima Okvira, predstavlja platformu za koordiniranu saradnju i bolje razumijevanje zajedničkih izazova.

Okviru je već pristupila 21 zemlja, među kojima su od zemalja regiona Slovenija, Sjeverna Makedonija i Albanija, dok je Hrvatska u procesu pristupanja.

SAD su ponudili saradnju i Crnoj Gori, predloživši da Stejt Dipartment i MVP potpišu Memorandum o razumijevanju, nakon čega bi se pristupilo bilateralnim konsultacijama ka razvijanju konkretnih koraka saradnje u narednom periodu. U prilogu ove Informacije je tekst Memoranduma na crnogorskom i engleskom jeziku. U tekstu se navode opšti principi saradnje kojima se pruža dovoljno prostora za razvijanje zajedničkog djelovanja u obostranom interesu na pravno i finansijski neobavezujući način.

Značaj Memoranduma o razumijevanju za Crnu Goru

Crna Gora je kao NATO članica i kandidat za članstvo u EU prepoznala potrebu da jača otpornost društva na savremene bezbjednosne izazove koji uključuju hibridne prijetnje, u koje spadaju i dezinformacije i manipulacije informacijama. U okviru pregovaračkog poglavlja 31, hibridni izazovi su jasno prepoznati kao jedan od prioriteta u sklopu Zajedničke vanjske i bezbjednosne politike EU. Stoga je već sada neophodno graditi kapacitete kako bi Crna Gora kao buduća članica bila spremna da učestvuje u mehanizmima EU na ovom planu. Na nivou EU, borba protiv dezinformacija i manipulacija informacijama sprovodi se u okviru EEAS (European External Action Service, tj. Služba za vanjske poslove EU), preko inicijative FIMI – Foreign information manipulation and interference - Manipulacije informacijama i miješanje od strane inostranih entiteta. Polje djelovanja EEAS na ovom planu kompatibilno je sa Okvirom koji djeluje u Stejt Dipartmentu SAD. Crnoj Gori bi, stoga, bilo korisno da preko Okvira sa SAD jača kapacitete koji će joj koristiti u sklopu pregovora sa EU, kao i nakon učlanjenja u EU. Istovremeno, na ovaj način Crna Gora bi jačala ukupne kapacitete u borbi protiv hibridnih prijetnji koje su, takođe, dio njenih obaveza koje proističu iz članstva u NATO i Centra za izvrsnost za borbu protiv hibridnih prijetnji EU/NATO, čiji je Crna Gora član. Pored jačanja bilateralne saradnje sa SAD, pristupanje Okviru će doprinijeti i vidljivosti države na međunarodnom planu preko saradnje po ovim pitanjima, na osnovu zajedničke procjene, sa SAD, drugim saveznicima, kao i u okviru međunarodnih organizacija.

Planirano je da se potpisivanje Memoranduma organizuje tokom decembra o.g., između ppv i mvp mr Ervina Ibrahimovića i ambasadorke SAD u Crnoj Gori Džudi Rajzing Rajnke (Judy Rising Reinke), kao predstavnika Stejt Dipartmenta.

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF MONTENEGRO
AND
THE UNITED STATES DEPARTMENT OF STATE
ON
COUNTERING FOREIGN STATE INFORMATION MANIPULATION**

The Ministry of Foreign Affairs of Montenegro and the United States Department of State (together, “the Participants”) have reached the following understandings:

I. Purpose

Foreign information manipulation poses a threat to all democratic nations guided by shared values and warrants enhanced international cooperation across an array of activities. Montenegro and The United States are both committed to collaboration aimed at reducing the impact of foreign information manipulation and to building societally and institutionally resilient information ecosystems.

II. Framework for Countering Foreign Information Manipulation

The Participants affirm the following framework for countering foreign information manipulation:

1. Effectively addressing foreign information manipulation depends upon countries going beyond “monitor-and-report” approaches, to include developing and implementing strategies to counter this threat.
2. Marshalling and administering a national-level approach to countering foreign information manipulation benefits from coordinated interagency structures.
3. Effectively countering foreign information manipulation depends upon having the technical means and human capacity needed to maintain awareness of the threat.

4. Civil society, independent media, and academia play essential roles in supporting and informing government-led initiatives to counter foreign information manipulation.
5. Multilateral organizations that are leveraging international cooperation to counter and build resilience against foreign information manipulation are indispensable to alleviating information and capacity gaps across partner nations.

III. Scope

To deepen the Participants' partnership on these challenges, the Participants intend to establish a bilateral consultation on countering foreign information manipulation, to set the direction for future activity. The Participants are expected to jointly lead this consultation.

IV. Implementation, Status, and Discontinuation

This Memorandum of Understanding (MoU) becomes operative upon signature by both Participants. It may be revised by mutual decision of both Participants in writing. Either Participant may discontinue this MoU through notification in writing to the other Participant. This MoU does not give rise to any rights or obligations under international or domestic law. Any cooperation hereunder is subject to the availability of funds for such purposes.

The Participants intend to exchange information under this MoU in accordance with their respective laws, regulations, and policies. The Participants intend that any information exchanged under this MoU would be provided with an expectation of confidentiality and should not be disclosed outside of the receiving Participant's government, save where disclosure is otherwise required by the receiving Participant's domestic law.

Signed at _____ [city] _____ on this ____ day of _____ 2024, in duplicate, in Montenegrin and English languages.

**FOR THE MINISTRY OF FOREIGN
AFFAIRS OF MONTENEGRO:**

**FOR THE UNITED STATES
DEPARTMENT OF STATE:**

**MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU
MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA CRNE GORE
I
AMERIČKOG STEJT DIPARTMENTA
O
ODGOVORU NA MANIPULACIJE INFORMACIJAMA OD STRANE INOSTRANIH
ENTITETA**

Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore i američki Stejt dipartment (u daljem tekstu "Strane") sporazumjeli su se o sljedećem:

I. Svrha

Strana manipulacija informacijama predstavlja opasnost za sve demokratske države koje su vođene zajedničkim vrijednostima i zahtijeva pojačanu međunarodnu saradnju u širokom spektru aktivnosti. Crna Gora i Sjedinjene Američke Države su obostrano posvećene saradnji u cilju smanjenja uticaja manipulacije informacijama od strane inostranih entiteta kao i izgradnji ekosistema informacija koji su održivi na društvenom i institucionalnom nivou.

II. Okvir za odgovor na manipulacije informacijama od strane inostranih entiteta

Strane potvrđuju sljedeći okvir za odgovor na manipulacije informacijama od strane inostranih entiteta:

1. Efikasan odgovor na strane manipulacije informacijama nalaže da države idu dalje od pristupa "nadzora i izvještavanja" i uključe razvoj i primjenu strategija za odgovor na ovu opasnost.
2. Uvođenje i sprovođenje pristupa na nacionalnom nivou za odgovor na manipulacije informacijama od strane inostranih entiteta traži koordinisane interagencijske strukture.
3. Efikasan odgovor na strane manipulacije informacijama zavisi od posjedovanja tehničkih sredstava i ljudskih kapaciteta koji su potrebni za održavanje nivoa svijesti o opasnosti.

4. Civilno društvo, nezavisni mediji i akademska javnost igraju suštinsku ulogu u podršci i informisanju o vladinim inicijativama za odgovor na manipulacije informacijama od strane inostranih entiteta.
5. Multilateralne organizacije koje koriste međunarodnu saradnju za odgovor i izgradnju otpornosti protiv manipulacije informacijama od strane inostranih entiteta su nezamjenljive za ublažavanje nedostatka informacija i kapaciteta partnerskih država.

III. Opseg

U svrhu produbljivanja partnerstva u borbi protiv ovih izazova, Strane namjeravaju da uspostave bilateralne konsultacije za odgovor na strane manipulacije informacijama kako bi utvrdile smjernice za buduće aktivnosti. Očekuje se da će Strane zajednički voditi ove konsultacije.

IV. Implementacija, Status i Prekid

Ovaj Memorandum o razumijevanju (MoR) stupa na snagu što ga obje Strane potpišu. Memorandum može biti revidiran zajedničkom odlukom obje Strane u pisanoj formi. Svaka od Strana može prekinuti ovaj Memorandum slanjem obavještenja drugoj Strani u pisanoj formi. Ovaj Memorandum ne uspostavlja nikakva prava ili obaveze zasnovane na međunarodnom ili domaćem pravu. Svaka saradnja u okviru Memoranduma zavisi od sredstava koja su dostupna u te svrhe.

Strane namjeravaju da razmjenjuju informacije na osnovu ovog Memoranduma i u skladu sa zakonima, regulativom i politikom svoje zemlje. Strane imaju namjeru da bilo koje informacije razmijenjene na osnovu ovog Memoranduma budu podijeljene uz očekivanje povjerljivosti i da neće biti objelodanjene van vlade Strane primaoca, osim u slučajevima gdje se to traži na osnovu domaćih zakona Strane primaoca.

Potpisano u _____ [grad] _____ na dan _____ 2024, u
duplikatu na crnogorskom i engleskom jeziku

**ZA MINISTARSTVO VANJSKIH
POSLOVA CRNE GORE:**

ZA AMERIČKI STEJT DIPARTMENT
